

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Stališče Vatikana v malteškem vprašanju

Rim, 22. junija. m. Bela knjiga, ki jo je izdal Vatikan, dokumentarno pojasnjuje vprašanje od februarja 1929 do junija 1930. Knjiga je po kratkem uvodu razdeljena v sledeče tri dele: prvič pregled dejstev, ki so povzročili vizitacijo apostolskega delegata Robinsona na Malti in njeni uspehi; drugič delovanje sv. stolice po obisku Robinsona na Malti in dopisovanje kardinala državnega tajnika Gasparrija z angleškim poslanstvom; tretjič od angleške vlade predlagana odgoditev volitev in dopisovanje kardinala državnega tajnika Pacellija s poslanstvom.

Bela knjiga vsebuje 39 dokumentov. Najbolj zanimiva dokumenta sta poročilo škofa Robinsona od 16. junija 1929 in od lorda Stricklanda izdelani načrt konkordata, ki ga je britanska modra knjiga prezrla. V predgovoru izjavlja kurija, da z objavo bele knjige nikakor ne opusti ozira na vladno britanskega Velikanstva, s katero je Vatikan v pristranskih odnosih, o katerih želi, da bi privedli do vedno ožjega sporazuma. Ampak javno mišljenje mora biti pojasnjeno, da se s tem prepreči, da bi se sv. stolici podtikali nameni, ki jih nikoli ni imela in tudi imeti ni mogla.

Iz celotnega poročila in dokumentov bele knjige se da potek nasprotstev in stališče Vatikana posneti v kratkem kakor sledi:

1. Pri ustvarjanju sodbe v malteškem vprašanju se morajo vedno vpoštevati posebne razmere otoka, na katerem se ljudstvo trdno drži svojih navad v verskem in javnem življenju in izredno spoštuje škofo in celokupno duhovščino. To stanje je sankcionirano z obstoječo malteško ustavo, ki določa tudi dva senatorska sedeža za duhovnika, ki jih izvolijo malteški škofje.

2. Proti temu dejanskemu stanju je lord Strickland vodil trdovratno vojno obrekova-

nja in razdiranja v škodo vere in duhovščine, kakor to dokazujejo različni dokumenti bele knjige.

3. Za vizitacijo delegata Robinsona je prosila malteška vlada po angleškem poslanstvu pri Vatikanu in jo je sprejela in spremljala s takim zadoščenjem, da je malteški ministrski svet prosil angleško vladu, da za to izreče rimski kuriji zahvalo.

4. Načrta za konkordat, ki ga je lord Strickland izročil škofu Robinsonu, kurija tudi po sodbi Robinsona nikakor ni mogla vpoštevati, ker so v njem manjkali navadni predpogoji za vsak konkordat in ker lord Strickland očitno ni imel odkritosrčne želje za sporazum.

5. Poročilo Irea Robinsona, ki je sedaj apostolski nuncij na Irskem, izraža vseskozi neugodno sodbo o stališču Stricklanda, ki hoče biti obenem dober katoličan in »protiklerikalec«. Robinson se bridko pritožuje nad rafiniranimi in krutimi odredbami Stricklanda kot ministrskega predsednika proti častiljivim tradicijam malteških škofov in katoliške vere na otoku. Robinson svetuje kuriji, naj javno ožigosa stališče Stricklanda napram malteški duhovščini.

6. Če kardinal Gasparri po potovanju Robinsona na Malto v pismu malteškemu škofom izraža popolno solidarnost Vatikana s škofi in označuje lorda Stricklanda kot persona non grata, je bilo to nujno potrebno, da se prepreči, da bi še dalje trajalo nesporazumljenje glede Stricklanda, ki je izjavljal, da je dober katoličan in pri Vatikanu priljubljena osebnost, istočasno pa je dalje deloval proti škofom in duhovščini.

7. Strickland je sporočil britanski vladi spomenice očitke za sv. stolico, ki da jo je kardinal Gasparri izročil angleškemu poslaniku; to je pa seja malteškega parlamenta označila kot nesramno in lažljivo, vsled česar so malteški ministri sestavili dolgo spo-

menico, ki jo pa londonska vlada iz spoštovanja do sv. stolice tej ni dostavila. V tej spomenici se malteški ministrski svet zapleta v očitvena nasprotja glede Robinsonovega poročila.

8. Dosedanja vlada je predlagala, naj bi se volitve zavlekle in naj bi Vatikan vplival na duhovščino, da se ne bi udeležila volitev in ne postavila lastnih kandidatov, medtem ko se je Strickland samo zavezal, da bo med volitvo dobo po možnosti skušal preprečiti polemiko. Kardinal državni tajnik Pacelli je izjavil, da tega ne more sprejeti, ker bi moral duhovščina prevzeti končno veljavno obvezo, Strickland na drugi strani bi pa prevzel samo začasno in s pridržki omiljeno obvezo.

9. Kar se tiče vprašanja odgoditve volitev, je kurija izjavila, da ne more avtoritativno posredovati, ker bi s tem malteško duhovščino oropala njenih v ustavi priznanih pravic.

10. Kar se tiče pastirskega pisma malteških škofov od 1. maja, ki prepoveduje vernikom glasovati za Stricklanda, objavlja bela knjiga Pacellijevo noto od 9. maja, v kateri je jasno povedano, da je popolnoma neutemeljena trditev, da bi pastirsko pismo škofov pomenilo političen nastop proti ustavni stranki v korist nacionalistične stranke Maltežanov. Škofovska prepoved je bila naperjena samo proti Stricklandu in proti vsem, ki so podpirali njegov boj proti kat. cerkvi, ne glede na to, so li kandidati Stricklanda ali pa drugih strank. Malteški škofje so s svojo prepovedjo izvršili samo svojo pastirsko dolžnost, ki jim jo nalaga vest.

London, 22. junija. AA. Uradno demantirajo vest o suspenziji ustave na Malti in ostavki vlade. Bela valikanska knjiga je napravila v Londonu velik vtis ter se različno komentirala. Angleška vlada bo podvzela gotove mere, ki so za zdaj še tajne.

Italijanski tisk o konferenci Male antante

Belgrad, 22. junija. m. »Politika« poroča iz Rima: Italijanski tisk se bavi s konferenco Male antante in trdi, da bo ta sestanek zunanjih ministrov Male antante velikega pomena. »Resto dell'Carlino« opozarja, da bodo morale države Male antante v prvi vrsti odločiti o tem, kako stališče bodo zavzele napram Briandovemu načrtu panevropske unije. Isti italijanski list trdi, da bodo dr. Beneš, dr. Marinković in Mironescu v tej zadevi zavzeli isto stališče, kakor ga je označil poljski zunanji minister Zaleski, v svojem zadnjem govoru v Krakovu. Zaleski je namreč naglasil, da Poljska sprejme Briandov načrt pod pogojem, da bo v celoti garantiran teritorialni status quo, kakor je bil zaključen z mirovnimi pogodbami v srednji in vzhodni Evropi. Ministri Male antante bodo seveda pretresali tudi ostala vprašanja, ki se tičejo njihovih držav. Brez dvoma pa bodo zavzeli odločno stališče napram manifestacijam za revizijo trianonske pogodbe, ker so se te manifestacije vršile na Madjarskem.

Vauk slavnega francoskega slikarja Milleta obsojen na enoletno ječo. Francoski ponarejevalec slik Jean Charles Millet, ki je ponaredil veliko število slik svojega starega očeta, slavnega slikarja Jeana Francoisa Milleta, in jih prodajal, je bil pred meunškim sodiščem obsojen na enoletno ječo. Slika nam ga kaže pred sodiščem.

Delovanje Matice Hrvatske

Zagreb, 22. jun. x. Danes dopoldne ob 9 se je vršila redna glavna skupščina Matice Hrvatske. Predsednik, profesor Lukas, je pozdravil najprej predsednika akademije znanosti in umetnosti dr. Manojlovića. Nato je izročil pozdrave Srbske književne zadruge iz Beograda ter prečital brzojavko predsednika Slovenske Matice iz Ljubljane in Matice Srbske iz Novoga Sada. Imel je nato tradicionalni govor, ki se vrši na vsaki glavni skupščini. To pot je govoril o »zapadu v hrvatski kulturi« in »hrvatska kultura na zapadu«. Njegovo predavanje je trajalo eno uro.

Iz tajniškega poročila se vidi, da je Matica Hrvatska v preteklem letu izdala 10 knjig. Raznim književnikom je izplačala 236.468 Din. V darovih je pa prejela 119.587 Din. Matica Hrvatska je v pretekli poslovni dobi izdala tudi nekoliko izrednih knjig. Posebno se je zanimala za »Hrvatsko revijo«. V preteklem letu se je osnovala tudi Pramacica, komanditno društvo, h kateremu je pristopila tudi Matica Hrvatska. Dalje se razvidi iz tajniškega poročila, kako velika je bila v pretekli dobi delavnost društvenih poverjenikov. Po blagajniškem poročilu je bilo dohodkov 2.602.014 Din, izdatkov pa 2 milijona 057.278 Din. Temeljna glavnica znaša 1 milijon 229.597 Din. Matica je v pretekli dobi povečala svojo imovino za okroglih 300.000 Din. Pri volitvah je bil v glavnem na novo izvoljen stari odbor.

Odličen gost v Zagrebu

Zagreb, 22. junija. p. Danes dospe v Zagreb eden najbolj znanih svetovnih znanstvenikov na polju veterinarstva, profesor Ernst L. R. Jones. Ta učenjak se nahaja na veliki turneji po Evropi ter pride v Zagreb iz Belgarske. V Zagrebu se bo interesiral za probleme našega poljedelstva in gozdarstva. Njegov učenec, profesor na zagrebški gospodarsko-gozdarski fakulteti dr. Skorić mu pripravi velik sprejem na fakultetnem posestvu v Maksimiru.

Goreče letalo padlo na tla

Pariz, 22. jun. m. Veliko bombno dvomotorno letalo francoske zračne flote je včeraj ponoči ob dveh padlo na tla. Aparat, znamke Liere Olivier, v katerem sta bila poleg pilota še dva moža posadke, se je nahajal ob dveh ponoči v višini 1500 metrov nad južnim delom Pariza in je hotel pristati na letališču Villa-Coubly, ko je nenadoma na nepojasnen način nastal v tanku za plin ogenj. Ker so se plameni z neverjetno naglico širili po letalu, je poskušal pilot pristati na slepo srečo. Preden pa se mu je to posrečilo, je letalo, ki se je izpremenilo v gorečo maso, padlo na tla. Na čudovit način se je vsem trem posrečilo, da so pravočasno odskočili iz letala. Bili so le lažje ranjeni. Letalo pa je popolnoma zgorelo.

Himalajska ekspedicija

London, 22. junija. m. Cela vrsta težkih lavin je mednarodni ekspediciji pod vodstvom monakovskega profesorja Dyhrenfurtha onemogočila, da bi dosegla vrh Kančenjunga, druge najvišje himalajske gore. Zato je ekspedicija sklenila, da se bo skušala povzpeti na Jongsong Peak, ki je visok 7390 m. Postavila je nov tabor kot operacijsko bazo ob vznožju najvišjega vrha Jongsong Peak, 1100 metrov pod vrhom. Če se ekspediciji posreči splezati na to goro, bo premagala najvišji vrh na Himalaji, ki je bil kedaj dosežen.

Proti komunistom na Finskem

Helsingfors, 22. jun. x. Danes je finska vlada sestavila predlog za zakon o varstvu finske republike, ki je izdelan po vzorcu zakona za varstvo nemške republike. V glavnem gre načrt za tem, da razširi pooblastila predsednika republike.

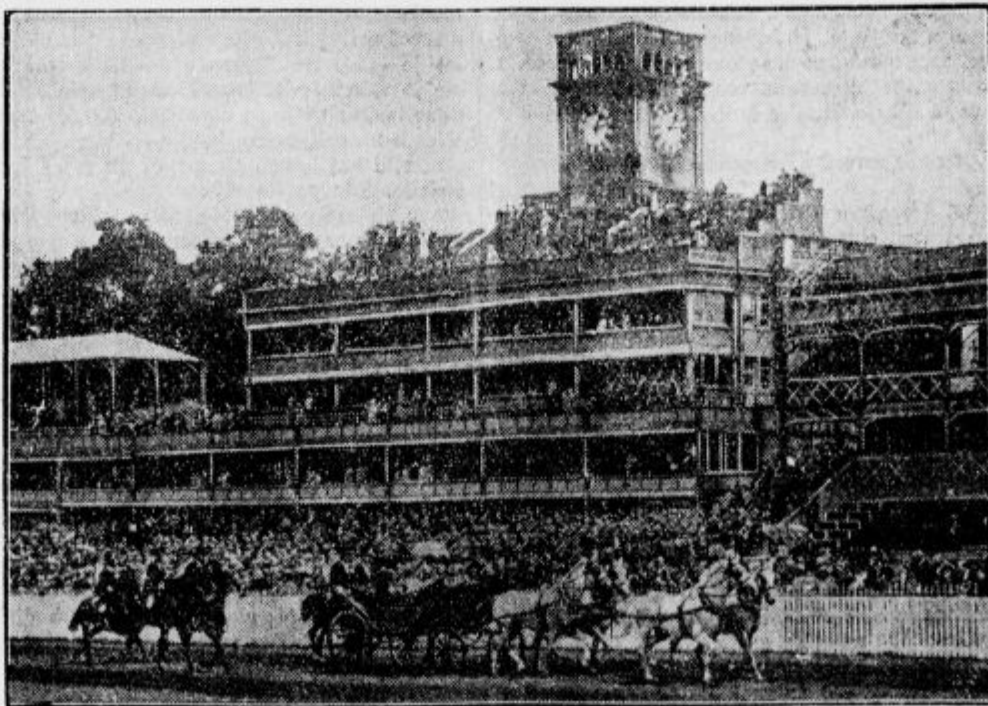
Veliko število komunističnih voditeljev se je preselilo na Švedsko. Za shod Laponcev v Helsingforsu, ki je določen na dan 1. julija, je pripravljeno 35 posebnih vlakov iz raznih delov dežele. Komunisti pozivljajo delavce s številnimi letaki, naj snujejo komunistične organizacije. Laponci so komunističnega predsednika tamkajšnje zveze deželnih organizacij spravili preko ruske meje.

Dunajska vremenska napoved. Le malo spremembe dosedanjega poletnega vremena.

Združitev vzhodnoafriških kolonij

London, 22. junija. m. Angleška vlada je v obliki spomenice obvestila javnost, kako velike praktične koristi bo Hilton Yongov načrt za združitev vzhodnoafriških angleških kolonij: Kenya, Uganda in Tanganjika (bivša nemška Afrika). Za vse tri kolonije skupaj bi bil postavljen skupni visoki komisar, ki bi bil obenem tudi svetovalec britanskega kolonialnega ministrstva in ki bi upravo gotovih stvari, kakor železnice, pristanišča, pošte, gospodarske propagande in obrambe, deloma prevzel od guvernerja, deloma pa bi jih nadzoroval. Njemu na strani bi stal zakonu dajni svet, sestojel iz treh štabnih častnikov in po sedem zastopnikov treh združenih kolonij, ki pa bi jih komisar sam imenoval. Glavna naloga komisarja bi bila nadzorovati

politiko domačinov. In za to politiko ponavlja spomenica temeljno pravilo, da namerava angleška vlada zaostalim narodom pomagati pri njihovem socialnem, političnem in gospodarskem razvoju. To je leta 1923. izdano načelo, da imajo pri konfliktu med interesi prednost interesi domačinov. Ta formulacija se je zdela ne samo Evropecem v Afriki, ampak tudi mnogim, v Evropi bivaajočim Angležem predalekosežna. Ustava posameznih pokrajin bi ostala zaenkrat neizpremenjena: v nekakem opravičujočem tonu se pa govori tudi o nekaki reprezentativni demokraciji po evropskem vzoru. Brez dvoma je ta cilj naglašen tudi z ozirom na Indije in Arabce, ker stoji vedno bolj v ospredju ravno ta namen združitve.

Angleški kraljevski par pri dirkah v Askotu, ki so največji družabni dogodek v dicalni sezoni na Angleškem. Ko sta se kralj in kraljica peljala po dirkališču v krasnem gala-vozu, ju je ljudstvo navdušeno pozdravljalo.

„Zeppelin“ je imel smolo

Hamburg, 22. junija. x. Radi velike vročine se je popoldne na hamburškem letališču pred odletom »Zeppelina« pripetila nevarnost, ki pa k sreči ni imela žalostnih posledic, lahko pa bi se bila zgodila velika nesreča. Start zrakoplova je bil okoli 4 popoldne v redu pripravljen. Preden pa je vstopilo v gondolo za polet v Berlin 25 potnikov, se je zadnji del zrakoplova radi plinske eksplozije nenadoma dvignil v zrak. Zrakoplov je šinil strmo kvisku in moštvo na sprednjem delu ni več moglo držati vrvi. Zrakoplov se je strgal iz rok, dočim so bili posadka in potniki še na mostu, ki vodi v gondolo. V kabini se je pa nahajal »kapitan Schiller, ki je imel toliko prisotnosti duha, da je takoj spustil motorje in s tem pridobil oblast nad zrakoplovom. Od spodaj se je videlo, da je pri dvigu zrakoplova še stal na koncu mostu neki možik, kateremu se je še posrečilo v zadnjem trenutku skočiti v gondolo. Zrakoplov je nato več ur krožil nad letališčem in skušal doseči ohladitev ter so potniki mislili, da bo zrakoplov še enkrat pristal, vendar to ni bilo mogoče, ker ni imel nobenega obtežilnega balasta. Tako je moral voditelj zrakoplova, kapitan Lehmann in vsi potniki ostati v Hamburgu. Potnikom se je vozina takoj vrnila, zrakoplov pa je odletel v Berlin.

Berlin, 22. jun. x. Zrakoplov »Graf Zeppelin«, ki je danes priredil drugi obisk nemškemu glavnemu mestu, je pod vodstvom dr. Eckenerja že opolnoči dospel nad Berlin preko Münchena in Leipziga. Ker pa je bil pristanek prijavljen šele za sedmo uro jutraj, je zrakoplov odletel proti Koldanju, kjer se je pokazal ob 4 jutraj in je potem nadaljeval pot v Berlin. Tam ga je pričakovalo več kot 25.000 ljudi na letališču Stacken. Ob eni popoldne se je zrakoplov zopet dvignil in je ob 4 popoldne pristal v Hamburgu.

Diplomatske izpremembe v Italiji

Rim, 22. junija. AA. Podpisani so bili ukazi, s katerim se premešča. Attolico, poslanik v Rio de Janeiro, za poslanika v Moskvo, Cerruti, poslanik v Moskvi, za poslanika v Rio de Janeiro, Cora, poslanik v Addis Abeba, se premešča k ministrstvu, generalni konzul v Berlinu Pellegrini se premešča v Lyon in Mele, generalni konzul v Lyonu, se premešča v Carigrad.

Polom na new-yorški borzi

Pariz, 22. junija. AA. Iz Newyorka poročajo, da so na tamošnji borzi padle cene nekaterih papirjev celo pod ceno, ki so jo imeli 13. novembra lanskega leta.

Kongres PEN kluba

Varšava, 22. junija. AA. Kongres članov Penkluba je danes nadaljeval svoje delo. Večraj popoldne je priredil svečano čajanko na čast članom kongresa, predsednik varšavske občine Slavinski, zvečer pa je minister zunanjih zadev Zaleski priredil na čast gostov svečan banket.

Diplomatska večerja

Bukarešt, 22. junija. AA. Rador poroča: Ministrski predsednik Maniu je priredil snoči v predsedništvu vlade svečano večerjo na čast diplomatskemu zboru. Večerji so prisostvovali vsi člani vlade, ter vsi člani diplomatskega zbora z ženami.

Romunski parlament

Bukarešt, 22. junija. AA. Rador poroča, da bodo parlamentarne seje zaključene v sredo 25. t. m.

Tihotapstvo kokaina in morlija

Pariz, 22. junija. AA. Iz Marseille poročajo, da je bilo na parobrodu »Italia« najdenih 38 vreč heroína, kokaina in morlija. Vreče so tehtale 1100 kilogramov. Njihova vsebina je vredna 750.000 fr. Parobrod »Italia« je vprisel v Marseille iz Carigrada. Ne ve se še, kdo je tovor poslal in komu je bil namenjen.

Robert Harrer:

Nedelja veselja in sreče

Jimmi Dove se je zbudil z nasmehom na obrazu. Hitro je skočil s postelje. Skoz okno se je videlo višnjevo jutranje nebo. Pomladanska nedelja. Kakšno veselje! Jimmi ima pred seboj dolg dan, poln svobode in radosti.

Da razumemo to veselo razpoloženje, moramo vedeti, da predsednik Jimmi šest dni v tednu za pisalno mizo zavoda za posojevanje filmov na debelo, in da se v teh šestih dneh tako utruja, da mu postanejo oči od dela žalostne, lice pa blede.

Zavod za posojevanje filmov je bilo neusmiljeno podjetje, ki je od svojih nameščencev zahtevalo pretirano točnost in marljivost. Kdor se je pregrešil samo dvakrat, ta je na koncu tedna čul prijateljske besede: »Obžalujemo, ali od ponedeljka naprej vas ne potrebujemo več. Z bogom!« Jimmi se je kakor otrok bal teh strašnih besed, zato pa je bil v nedeljo tako vreden in vesel. To je bil edini dan v tednu, ko se prebudi z nasmehom na obrazu in mu je to nedeljsko razpoloženje prešlo kar v kri.

Danes, na pomladansko nedeljsko jutro, pa se je njegovo veselje podvojilo. Od božiča, ko mu je mamica podarila pisalni stroj, še ni bil tako vesel. In to iz vzroka, ki ga kakor sveto skrivnost čuva globoko v svojem srcu.

Ko sta z materjo pozajtrkovala, pravi Jimmi: »Mamica, jaz bom danes ves dan odsoten.«

»Ali Jimmi, ves dan?« — Njen glas je zvenel bolečino. »Pa menda ni kakšna deklica vmes? Ti s svojimi še-le dvaindvajsetimi leti?«

»Nikakor ne, mamica, verjam mi, nobena deklica.« — pravi Jimmi in jo pogleda odkrito v oči.

»Pa kaj je, če ne deklica?«

»Mala skrivnost, mamica, nedotična. Ne moti me, prosim, v veselju.«

Nova kulturna politika v Rusiji

Moskva, 22. junija. m. 16. kongres komunistične stranke, ki se bo koncem junija vršil v Moskvi, bo imel poleg vprašanj notranje politike na dnevnem redu tudi vprašanja gospodarske in kulturne politike. Zadnje čase se vrši v SSSR ogromna reorganizacija ne samo zunanjih oblik družbe, ampak tudi psihologije prebivalstva. Naloga sedanjih voditeljev komunistične stranke, Stalina in njegovih pristašev, je, da prepodročijo mišljenje ljudi, ki živijo na ozemlju SSSR, da iz njihovega mišljenja odstranijo vse protikomunistične elemente in da inteligence, delavce in kmete drže skupaj s čisto komunistično ideologijo in mentaliteto.

In radi tega postavlja osrednji izvršilni odbor pred 16. komunistični kongres nalogo intenzivnejšega in zboljšane dela za pridobivanje komunističnih kadrov, ki bodo vodili kulturno delo v praveu odgovarjajočih komunističnih nazorov.

Osrednji izvršilni odbor komunistične stranke zahteva, da mora program kulturne politike v SSSR vsebovati sledeče točke: treba je osigurati socialistično vzgojo novih kadrov delavcev in voditi vztrajno borbo z buržujskimi predsodki, navadami in »tradicijami kapitalističnega starega sveta«. Treba je na vse načine ojačiti in pravilno organizirati protiversko propagando, razviti borbo z antisemitizmom in vzgojiti socialistično zavest delavcev napram produkciji.

Zmaga na fronti kulturne revolucije smatrajo vodilni krogi komunistične stranke za izraz razvoja splošne socialistične ofenzive, za katero ruska komunistična stranka tako silno teži. Komunistična stranka SSSR je kot glavno nalogo naglasila pripravljanje proletarskih kadrov, ki bi po njenem mišljenju mogli izvršiti naloge kulturne revolucije tako, kakor je treba. Praktičen osnutek teh nalog prihaja od izraza v pripravljanju kvalificiranih delavcev v posebnih šolah in pa v izboljšanju opreme tehničnega »osebja. Sploh se vse šole prilagajajo zahtevam kulturne revolucije. Tudi reforma sovjetske srednje šole se je izvršila v soglasju z zahtevami, ki jih je postavila komunistična stranka v svrhu pospešenja kulturne revolucije.

16. kongres komunistične stranke mora torej izdelati program nalog kulturne revolucije. Od osnutka tega programa pričakuje ruski komunistični voditelji zelo mnogo, najbolj pa, da bo izvršitev tega programa vzgojila kadre zvestih tehničnih delavcev, ki bodo iz vsega srca delali na izvajanju komunističnih načel v praksi.

Burno zborovanje grških beguncev

Atene, 22. junija. AA. Navzlic ostrim odredbam, ki jih je izdala policija, ni potekel zbor beguncev mirno. Vlada je prepovedala zborovanje beguncev pod milim nebom, radi česar se je zborovanje vršilo v gledališču »Trianon«. Ob tej priliki je bilo izrečenih med govori več napadov na vlado. Med drugim je govoril bivši minister in sedanjí narodni poslanec Kirkos, ki je v svojem govoru dejal, da je predsednik vlade Venizelos izdal interese beguncem in da jih je zahteval, da predsednik republike Zaimis naroči sedanjí vladi, da da ostavko ter naj razpiše nove volitve. Nekateri nadaljnji govorniki so celo zahtevali, da naj Venizelos ubijejo. Resolucija, ki so jo zborovalci sklenili, so poslali predsedniku republike in predsedniku parlamenta, niso je pa poslali predsedniku vlade, češ, da so prekinili z vlado vsako zvezo. V tej resoluciji obsojajo podpis grško-turškega sporazuma, zahtevajo ostavko vlade, raz-

pust parlamenta in razpis novih volitev. V resoluciji je rečeno, da so Venizelos in vlada izdajale interese beguncem in s tem interese cele Grčije. Na kraju zahtevajo begunci v resoluciji, da predsednik republike zaščiti njihove interese. Ker je nastalo na zborovanju prerekanje, se je vmešala policija, nakar so begunci nameravali demonstrirati na ulici ter napadli policijo s kamenjem. Policija je nastopila proti beguncem z gumijevimi palicami. Prijetih je bilo veliko števil oseb, tako v Atenah, kakor tudi v drugih mestih, kjer so se istočasno vršila zborovanja, s katerih so bile poslane protestne brzojavke proti podpisu grško-turške pogodbe predsedniku republike. Ker se bo izvršila jutri ratifikacija grško-turške pogodbe, se pričakuje ostri govori opozicije ter je verjetno, da bo radi tega predsednik vlade Venizelos dal o tej pogodbi ponovno izjavo. Opozicija bo ali glasovala proti pogodbi, ali pa se odstranila iz sejne dvorane.

Vsesokolski zlet

Belgrad, 22. junija. Danes ob 10.30 je krenila povorka sokolske dece in naraščaja od Karadjordjevega parka do narodnega gledališča. Na trgu pri Knežjem spomeniku je pozdravil sokolsko dečo in naraščaj predsednik beograjske občine g. Nešić, za njim pa je imel daljši nagovor namestnik starešine Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbert Gangl.

Ljuba Nešić odlikovan

Sofija, 22. junija. AA. Bolgarski kralj Boris je odlikoval našega poslanika Ljubo Nešića z redom za meščanske zasluge prvega razreda.

Nove angleške vojne ladje

London, 22. junija. x. V sredo bo angleški mornariški minister predložil v poslanski zbornici gradbeni program za tekoče finančno leto, ki obsega tri križarke, tri torpedne rušilce in štiri podmornice.

Zločinstva

Pariz, 22. junija. AA. Iz Clearmont-Ferranda poročajo, da so tam našli truplo, o katerem nekateri smatrajo, da je truplo generala Kutjepova. Policija je uvela korake, da identificira mrtveca.

Newyork, 22. junija. AA. Policija išče z največjimi napori človeka, ki je ubil tri osebe ter pisal listom pisma, v katerih pravi, da bo ubil še nadaljnjih 13 oseb. Preiskava policije dosedaj ni imela nikakega uspeha.

Kapitan dal vreči v morje tri potnike

Bruselj, 22. junija. m. Tukajšnji listi poročajo, da je pred tednom dni neka grška ladja zapustila neko špansko pristanišče in krenila v smeri proti Gandu. Na širokem morju pa je kapitan odkril na ladji tri ljudi, ki so se vkrcali brez njegove vednosti. Dal jih je zgrabit v njih vreči v morje. Kapitanova žena, ki jo je to kruto dejanje razdražilo, je zgrabila revolver in zagrozila možu, da ga ustrel, če ne da takoj povelja, naj rešijo nesrečnike. Kapitan se je zbal njene grožnje in je dal spustiti v morje rešilni čoln. Dva nesrečnika se jim je posrečilo rešiti, dočim je tretji utonil. Ko je parnik prispel v Gand, se je nekaj moč posadke napolnilo v Antwerpen, kjer so policijo obvestili o njegovem grozodejstvu. Policija je takoj uvela preiskavo, toda parnik je medtem že izginil v neznano smer. Edino to so mogli dognati, da je parnik grški in da nosi ime Theodoros-Calaquis.

Uničena žetev na Grškem

Atene, 22. junija. AA. Velike poplave v Tesaliji in Makedoniji so povzročile veliko škodo ter uničile vso žetev. Veliko škodo je povzročilo deževje na Peloponezu in na otoku Itaka. V Atenah že nekoliko dni neprestano dežuje.

Psi kot filmski igralci

Psi kot filmski igralci zavzemajo v Metro Goldwyn Mayerjevem studiju važno mesto. Ne samo zato, ker so psi zelo inteligentni, ampak se je že opetovano pokazalo, da so izvršni igralci. Pes smatra delo v studiju za svojo osebno zabavo in igra tako naravno, da so ti filmi v kratkem času postali pri občinstvu zelo priljubljeni.

S prihodom zvočnega filma pa je okoli 400 za film izvežanih psov ostalo brez zaslužka. King Vidor pa se je zavzel za usodo teh psov. Predložil je vodilnim osebam M. G. M. ateljejev nov način, s pomočjo katerega bi ti mali ljubljenci mogli zopet nastopiti.

Gre za prvi pasji zvočni film. V glavnih vlogah bi se zaposlili »žena«, mož »ljubavnik« in »duh ubitega moža«. Drama bi se odigravala tudi pred sodiščem. V tem filmu bi bili zaposleni sami psi, dočim bi se govorjenje igralcev smelo posebej in bi se potem zli skupaj z ostalim filmom.

King Vidor je popolnoma prepričan, da bo film izvršen. Ko se enkrat pes nauči svoje vloge, se tako zanesa na njo, da ga mora navadno trener s silo zadržati, dokler ne pride vrsta nanj. Zanimivo je, kako psi poznajo glasove svojih trenerjev. So nekateri prizori, v katerih nastopi več kakor 20 psov. V tej zmedi vsak pes točno spozna povelje svojega trenerja in se nikdar ne zgreši, da bi napravil kaj napačnega. Navadno so mešanici raznih pasem pametnejši od čistokrvnih. Najbolj znani psi-igralci so: Jiggs, bostonski buldog, ki igra ženske vloge, ker zna elegantno hoditi v suknjah, potem Buster, Brownie in King Tut.

Zelo zanimivo je prisostvovati snemanju živalskega filma, ker imajo živali čisto prirojen smisel za humor. Nekoč je režiser prinesel navadno mačko na oder. Jiggs je povohal novega gosta in nato demonstrativno zapustil oder. Šele ko so prinesli mačko, ki je bila dresirana za film, jo je Jiggs pozdravil kot tovarišico in nadaljeval svojo vlogo. Najljubša nagrada za dobro igri prizer mo je, da se sme igrati z žogo. Buster pa je bolj požrešen in za vsak prizor zahteva za nagrado meso. Psi so zelo častihlepni. Ako dobro odigrajo svojo vlogo in jih človek pozabi pohvaliti, odidejo užaljeni in je treba precej časa, dokler se pomirijo z onim, ki jih je razžalil. Ako pa napravijo kako pogreško, takoj odškodujejo režiserja s svojim najmilejšim trikom, to je navadno oni, ki so se ga najtežje naučili.

»Lajanje je nalezljivo«, pravi neki režiser. Dokler so se snemali nemi filmi, tega nihče ni opazil, toda, odkar so se psi naučili, da za časa snemanja lajajo, nastane v studiju pravi pasji koncert, ker se vsi ostali psi, ki niso zaposleni, takoj priključijo njihovem lajanju. Psi imajo tudi svojo posebno garderobo, v kateri se zanje šivajo obleke.

Polijski uradnik ranil tri osebe

Neki uradnik hamburske policije, ki je zapustil te dni zvečer neki lokal, v katerem se je uradno mudil radi neke kriminalne zadeve, je opazil, da mu sledita dva možka, ki sta ga najbrže spoznala. Ker pa se je okrog njiju kmalu nabrala precejšnja množica ljudi, je mislil, da se nahaja v življenjski nevarnosti in je na več pozivov, naj se množica razide, oddal iz svoje službene pištole nekaj streliv, ki so dva možka in eno žensko tako nevarno ranili, da so jih morali prepeljati v bolnišnico. Uradnik se zagovarja, da je bil napaden in da je rabil orožje v sili. Izjave številnih očividcev pa zanikavajo trditve, da bi bil uradnik pristojen rabiti orožje.

Lažni divizijski poveljnik

V Montpellieru so imenovali novega divizijskega komandanta. Tega pa precej dolgo ni bilo na njegovo mesto. Nekega dne pa se je pojavil lepo oblečen gospod v civilni obleki, z znakom častne legije v gumbici in se predstavil komandantu kot novi divizionar. Preden pa bi prevzel uradno poveljstvo, bi si rad ogledal tabor. Pokazal je neke papirje, katerih pa z ozirom na sijajen nastop tujca niso pregledovali. »General« si je ogledal tabor, se zanimal zlasti za artiljerijo in se nato odpeljal. Komandant tabora pa bi se kmalu sedel, ko se mu je nekaj dni pozneje predstavil pravi divizijski komandant. Seveda so takoj vse oblasti začele iskati tujega »general«.

in dejal: »Prosim vas, saj ni vredno o tem govoriti. Malenkost.«

»Jaz sem Klara, hčerka režiserja Flannerja. Za odškodnino greste lahko z menoj popit čašo limonade.« In že je odbrzela na vrt, on pa je šel polagoma za njo. Ko je prišel do nekega sotorja, je v njem zapazil starejšega gospoda, zatopljenega v časopis.

»Oprostite, gospod Flanner, vaša gospodična hčerka me je povabila na čašo limonade. Jaz sem namreč prišel iz Los Angelesa, da vas obiščem, pa me je črna nemilostno odpravil. V tem hipu pa me je vaša hčerka čisto slučajno zadela z žogo in samo temu slučaju se imam zahvaliti, da sem tukaj. V mali nesreči, bogve koliko sreče.«

»Pa kaj hočete od mene? In poleg tega se v nedeljo. Kdo pa ste vi?«

»Ali me ne poznate, gospod Flanner? Vi ste bili pred par tedni v našem zavodu. Jaz sem vas slučajno srečal in vprašal, če bi vam smel prinesli filmsko igro, moje lastno delo.«

»Torej dobro, prijatelj. Kje pa imate svoje delo, da vidim.«

Jimmi je segel v žep in mu izročil papirje.

»Klara, razkaži gospodu vrt, dokler jaz ne pregledam.«

... Klara je bila ljubka deklica. Take lepote Jimmi še ni videl v svojem življenju, niti v filmu ne, kamor je pogosto zahajal s svojo materjo.

»Vi pišete filmske igre?« vpraša deklica in se sladko nasmehje. Moj ubogi oče bere vsak dan na stotine raznih rokopisov. Bog, kakor da bi vsi ljudje pisali za film... Ali je vaša vsebina zanimiva?«

Hodila sta po vrtu in prijetno kramljala, dokler ni Klara dejala: »Oče je že pregledal rokopis. Poldiva.«

»Torej, dragi prijatelj, vaše delo je izborno. Ga bom uporabil. Koliko zahtevate zanj?«

Ubogi Jimmi je bil ves zmešan. Ni vedel, kaj

bi odgovoril. Tu mu Klara šepne: »Tisoč!« Njemu se je zdelo, kakor da bi se pogrezal v zemljo. Zakaj toliko? In komaj je izpregovoril: »Sto dolarjev, če ni...«

»Dal vam bom tisoč dolarjev,« ga prekinje Robert Flanner. »Jaz reflektiram na vas. Vi ste sposoben in nadarjen. Ampak vaša sedanja služba ni za vas. Ali hočete sprejeti mesto v mojem literarnem oddelku? Vi lahko še daleč pridete. Niti ne slutite, kakšna bodočnost vas čaka. Torej...«

... To je bilo neke lepe pomladanske nedelje. Solnce je obsevalo lice razburjenega mladeniča, rumeno sveže lice, ki se je svetilo bolj kakor solnce. Jimmi je priključil z glavo. Solze veselja so mu tekale po licih, beseda pa mu je zastala v grlu. Krepko je stisnil Flannerjevo roko v dokaz sreče in hvaležnosti, medtem ko so bile njegove misli daleč tam pri mami.

»To moram takoj sporočiti njej, moji mami. O kako bo vesela, ko bo slišala, kako bo srečna.«

»Vas gotovo čaka avtomobil pred vilo?« vpraša Klara.

»Avtomobil? Za enkrat ne, upam pa, da ga bom kmalu lahko kupil.«

»Kaj, vi nimate avtomobila? Pa menda vendar niste prišli peš semkaj? Bog, kakšna skromnost. Pomislite oče, gospod Dove gre peš. Ampak prišla sem na sijajno misel. Jaz vas bom s svojim avtomobilom peljala nazaj v Los Angeles, da boste čimprej razveselili svojo mamico.«

Jimmi je od same sreče krepko stisnil njeno malo roko.

»Ne tako močno. Le hitro v avtomobil!«

To se je zgodilo lepe pomladanske nedelje. Eleganti avtomobil je brzel skoz dreved prot Los Angelesu. Solnce je metalo svoje žarke na dvoje mladih ljudi, ki se poznata že-le dve uri. Sedela sta drug poleg drugega, srečna, zelo srečna, da bosta osrečila še eno bitje, staro plemenito sree.

Nedelja procesij

Ljubljana, 22. junija 1930.

Danes so se vršile v Ljubljani tri procesije, vse tri pa so bile resnično krasne in vseh treh se je udeležila velika množica vernikov.

Procesija šentjakobske župnije

se je vršila ob pol 9 po slovesni službi božji iz cerkve po sv. Jakoba mostu, Bregu, čez ževljarski most, po Starem trgu, Sv. Florijana ulici, Karlovski cesti, Prulah in nazaj. Procesijo je vodil gospod župnik Barle, ki je nosil Najsvetejšo. V procesiji so šle razne šole: prulska, šentjakobska, gojenčič rakovniškega zavoda, dalje kongregacije, narodne noše itd. Posebno mnogo je bilo belo oblečenih otrok. Pri procesiji je izborna igrala godba »Zaria« pod vodstvom g. Dolinarja. Za Najsvetejšim so stopali zastopniki obč. sveta gg. Olup in Dachs in pa un. prof. Osana. Na vsej poti, koder je procesija šla, skoro ni bilo hiše, ki ni bila ozaljšana in ne okna brez luči in evetja. Po vseh ulicah je stal gost špalir občinstva.

Istočasno s šentjakobsko se je v sredini mesta vršila

franciškanska procesija.

Šla je po Miklošičevi cesti, Dunajski cesti, Šeferburgovi ulici, Gradščici, Rimske cesti, Vegovi in Wolfovi ulici na Marijin trg. Torej po ulicah, kjer so same trgovine in vendar so bile vse hiše ozaljšane, okna pa razsvetljena in okrašena s cvetjem. Nekatera okna, zlasti uršulinskega samostana, so bila okrašena izredno bogato in lepo. Pred Najsvetejšim sta korakali dve godbi: »Sloga«, ki je odpravila spreved, in tik pred baldahinom godba dravške divizije. Zelo lepa in velika je bila skupina frančiškanskih križarjev, v ljubke, srednjeveškimi viteškimi podobne noše oblečenih otrok. Za temi številni člani raznih moških in ženskih kongregacij, zlasti III. reda. Pred Najsvetejšim je stopala struna četa krepkih fantov — vojakov kolesarskega bataljona. Procesijo je vodil ob številni asistenti provincijal p. Regalat Čebulj. Med dostojanstveniki sta šla za Najsvetejšim zastopnik divizijskega generala podpolkovnik Jaklič in pa zastopnik obč. sveta mr. Sušnik. Ves spreved je bil izredno dolg, prav velika in lepa je bila poleg drugih tudi skupina narodnih noš, zlasti je bilo mnogo peč. Kar je pri blagoslovih posebno dvignilo pobožno razpoloženje množice, je bilo krasno petje cerkvenega zboru. Vojška četa pa je pri vseh blagoslovih oddala častno salvo strelav v zrak. Občinstva v špalirju je bilo vse polno, največ pa pri blagoslovih pred uršulinsko cerkvijo, pred Ilirskim stebrom, kjer se je posebno na knežjem zidu kar trlo ljudi, in na Marijinem trgu.

Davi ob 6 se je vršila v severnem delu mesta prav lepa procesija iz cerkve sv. Kristofa. Udeležila se je tudi četa topničarskega polka, ki je oddala častne salve.

Vreme je bilo vsem trem procesijam zelo naklonjeno in so se vse vršile v popolnem redu.

Novi zvon Srca Jezusovega

Radosten dogodek je včeraj doživela cerkev Sv. Srca Jezusovega: blagoslovitev novega velikega zvona, ki ga je tako zelo potrebovala, kakaj dose-danj njen »veliki« zvon je bil pač bolj majhen.

Blagoslovitev zvona se je izvršila z vso slovesnostjo. Ob 5 popoldne je bil v cerkev slovesen vhod g. škofa-koadjutorja dr. Rožmana. Sprejeli so ga verniki in pa duhovščina lazaristov. V nabito polni cerkvi je imel g. škof nato pridigo. Po drugih cerkvenih opravilih, darovanju, litanih in slovesnem blagoslovu, je g. škof odšel z duhovniško asistenco na vrt, kjer je na slovesen način ob navzočnosti številnih vernikov blagoslovil novi zvon.

Novi zvon je težak 1050 kg. je krasno delo z lepimi plastičnimi ornamentami in ima napis: »Sre-u Jezusovemu, kralju in središču vseh src.«

Smrtna kosa

Umrli je Antonija Gorene roj. Kranje v starosti 66 let. Pokopnica je doma iz Hrušice pri St. Janžu na Dol. Pogreb bo iz splošne bolnišnice v torek dne 24. t. m. ob pol 5 popoldne. Blag ji spomin! — Umrli je g. Pavel Kunstler, kovaški mojster. Dosegel je visoko starost 88 let. Truplo bodo prepeljali na Savo pri Litiji, kjer bo v torek ob 8 zjutraj pogreb na tamkajšnje pokopališče. Svetila mu večna luč!

*

Kopalci so imeli danes samo v dopoldanskih urah srečo, kakaj popoldne je bilo precej oblačno. Kljub temu so bila vsa kopališča in obrežja polna.

Policijski zaporji so bili davi prazni, da ni stražnik ob 4 zjutraj našel na Gradu ležati nekega 48 letnega Josipa D. Ta je bil aretiran, na policiji pa so ugotovili, da potepuha že dalj časa iščejo, ker je pred časom okradel na Pohorju štiri svoje tovarise za srednji znesek denarja. Pri njem pa policija ni našla več kakor 1 Din gotovine.

Hujša nesгода se je pripetila ob pol 2 zjutraj na vogalu Komenskega in Kolodvorske ulice. Neki popolnoma pijan kolesar je padel na tla in obležal nezavesten. Vratar hotela »Strukelj« je obvestil reševalno postajo, ki je nezavestnega prepeljala v bolnišnico. Moč je pri padcu dobil hudo rano na glavi. Prebil si je črepanjo in pretresel možgane. Do popoldne se še ni zavedel in v bolnišnici ne morejo ugotoviti, kdo je pravzaprav ponesrečenec. Domnevajo po opisu, da je to neki Č., uslužben pri mestni občini.

Policiji je prijavljena še druga prav čudna nesreča. V soboto popoldne je na Selu kvartalo leželo več zidarjev. 20 letni Šefir Macanovič je tako krepko udaril s kartami ob desko, da si je izpahnil roko. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Z jutranjim dolenskim vlakom so prepeljali v Ljubljano 65 letnega hlapca Andreja Bučnika iz Sevice na Blokah. Starček si je pri padcu zlomil nogo. Bil je sprejet v bolnišnico.

Akad. pevski zbor ima dravi redno tenorsko vajo. — Odbor.

Cvet vrtnice, ki je natančno razdeljen v dve barvni polji, kot bi ga prerazel, je poslal iz svojega domačega vrta našemu uredništvu g. Sušteršič Fr. iz Rakeka.

Lepo zborovanje našega delavstva

Občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze

Danes ob pol 10 dopoldne se je vršil v veliki dvorani Delavske zbornice krasen letni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze, vrhovne centrale naših delavskih strokovnih organizacij. Navzočih je bilo 65 delegatov, ki so jih poslane organizacije iz cele Slovenije. Ob otvoritvi je poudarjal predsednik Srečko Zumer pomembnost vsakoletnega občnega zbora Jugoslovanske strokovne zveze, ki je mejnik v razvoju in razmahu organizacije in vsega delavskega pokreta.

Občni zbor je pozdravil, viharo pozdravljen, zastopnik češkoslovoskih kršč. soc. strokovnih organizacij František Moudry iz Brna. Zelen je našim strokovnim organizacijam v imenu vodstva in članstva češkoslov. strokovnih zvez najlepši uspehov v borbi za delavske pravice in izrazil zagotovilo, da bodo češkoslovoske in jugoslovanske strokovne organizacije korakale preko vseh ovir v bratski vzajemnosti po isti poti k skupnemu cilju.

Poročilo o mezdni gibanjih in strokovnem delu organizacije je podal strok. tajnik Lombardo. Iz tega je bilo razvidno, da je sedanji položaj delavstva silno težak.

Zatem je imel uradni Delavske zbornice Anton Marinček daljši strokovni referat o racionalizaciji dela pri nas. Ugotovil je v svojem silno zanimivem in strogo gospodarsko-strokovnem poročilu, da se racionalizacija izvaja po vsem svetu in tudi pri nas v škodo delavstva na stvarnih primerih. Končno je preciziral stališče, ki ga mora naše delavstvo napram temu vprašanju zavzeti. Njegovo poročilo so poslušali vsi delegati z velikim zanimanjem.

Referat o brezposelnosti je radi zadržanosti šefa Borz dela v Sloveniji Franceta Zuzka žal moral odpasti.

Zatem so prišla na vrsto silno zanimiva poročila funkcionarjev načelstva Jugoslov. strokovne zveze.

Blagajnik Milan Valant je podal točen pregled finančne zmoglosti organizacije in predložil obč. zboru računski zaključek in bilanco. Iz teh posnemamo, da je imela organizacija v teku zadnjega leta okoli 2 milijona 500.000 Din prometa. Poudarjal je potrebo, da se mora organizacija finančno še bolj okrepiti, da ji bo tako mogoče prenesti vse napore.

O ustanavljanju novih organizacij je poročal tajnik Koprivec.

Spomladanski derby meeting mariborskega kasaškega društva

Danes se je vršil na Teznu drugi del spomladanskih dirk ob lepi udeležbi s sledečimi rezultati:

Dirka mesta Maribora za 4- do 12 letne konje iz vseh krajev. Proga 2500 m. Nagrade 2000, 1000, 600 in 400 Din. 1. Folda (Mihael Filipič) 3:34, 2. Salome (Frie Skoberne) 3:41, 3. Gretl Marija (Fr. Filipič) 3:42, 4. Süßes Mausi (Franc Wagner) 3:43.

Dirka mesuda za 3- do 12 letne konje slovenske kmečke reje. Proga 2100 m. Nagrade 1250, 625, 375 in 250 Din. 1. Egar II. (Franc Kuhala) 3:39, 2. Ksina (Jožef Slavič) 3:39:2, 3. Poldi (Mihael Filipič) 3:45, 4. Elza (Matija Vrečko) 3:46.

Dirka soje za 3- do 12 letne jugoslovanske konje. Proga 2200 m. Nagrade 1500, 750, 450 in 300 Din. 1. Batesi (Kobilarna Turnišče) 3:47, 2. Ksina (Jožef Slavič) 3:47, 3. Egar II. (Franc Kuhala) 3:52, 4. Denez (Franc Filipič) 3:56.

Jugoslovanski kasaški derby. Proga 3200 m. Državne nagrade 10.000, 3500, 2000, 1500 in 1000

Lahkoatletski miting v Mariboru

Ob lepi udeležbi s strani lahkoatletov kakor tudi publike, se je vršil na igrišču Rapida lahkoatletski propagandni miting, ki ga je priredil SK Zeleznicar. Rezultati so bili sledeči:

Tek na 100 m: 1. Jug (Primorje), 12:1, 2. Barlovič (Rapid) 12:2, 3. Klemenčič (Primorje).

Metanje kroglice: 1. Slamič (Primorje) 11:54, 2. Jug (Primorje), 3. Barlovič (Rapid).

Tek na 1500 m: 1. Predanič (Concordia, Zagreb) 4:24, 2. Zorga (Primorje), 3. Podpečan (Ze-leznicar).

Tek na 800 m: 1. Tručelj (Primorje) 2:19, 2. Jeglič (Rapid), 2. Heller (Ze-leznicar).

Skok v daljavo: 1. Koren (Maribor) 5:89, 2. Putinja (Primorje), 3. Strahalm (Ze-leznicar).

Skok v višino: 1. Pogačnik (Primorje) 1:55, 2. Koren (Maribor), 3. Jeglič (Rapid).

Tek na 400 m: 1. Tručelj (Primorje) 57:4, 2. Golina (Rapid), Putinja (Primorje).

Tek na 110 m z zaprekami: 1. Bertonec (Maribor) 19, 2. Koren (Maribor), 3. Gutmayer (Rapid).

Tek na 5000 m: 1. Slapičnik (Primorje) 17:28, 2. Podpečan (Ze-leznicar), 3. Seifert (Rapid).

Disk: 1. Slamič (Primorje) 36:7, 2. Jug (Primorje), 3. Rak (Maribor).

Dunajski Slovan v Ljubljani

28. in 29. t. m. (prihodno soboto in nedeljo) odigra SK Ilirija dve mednarodni nogometni tekmi s SK Slovanom, enim najbolj znanih in posebno cenjenih profesionalnih klubov Dunaja. Ilirija se je pogajala že za večerajšjo nedeljo z različnimi domačimi in inozemskimi klubi, ker neobhodno potrebuje treninga zaradi pričetka drž. prvenstva; igrati ima 7. julija z zagrebško Concordio najprej v Ljubljani in nato 13. julija v Zagrebu. Za večerajšnji termin so ostala pogajanja brezuspešna, za 28. in 29. t. m. pa se je Ilirija odločila za dunajski Slovan, ki je v Ljubljani pred leti napravil najboljši utis in čegar ponovno gostovanje bo naša sportna javnost gotovo sprejela z zanimanjem.

Hrvatski sport

Zagreb, 22. jun. p. V poslednjem kolu prvenstvenih tekmovalj je danes premagal Gradjanski Haška s 3:1, Concordia pa Croatia z 2:0. V zadnjem kolu nižerazrednih tekem so se dosegli sledeči rezultati: Licanin : Sloga 3:0, Sava : Borongaj 4:1, Feraria : Atena 2:1, rezerva Haška proti rezervi Gradjanskega 3:0, Concordia : Croatia 12:0, Zeleznicar : Sparta 15:0.

Delavski tabor pri Sv. Joštu nad Kranjem

Delavski tabor pri Sv. Joštu nad Kranjem se vrši 29. junija. Po sv. maši ob devetih govorita tovarisa Langus Joža in Krosi Tone. Pridite vse in pokažite s svojo prisotnostjo, da živimo in delamo! Vabi Vas Krekova mladina. Tabor se vrši ob vsakem vremenu.

Mariborska nedelja

Maribor, 22. junija.

V znamenju globoke vernosti frančiškanskih župljanov se je vršila danes procesija, ki je šla ob sedmih dopoldne iz bazilike Matere Milosti po Aleksandrovi cesti, Tomšičevem drevoredu, Ciril-Metodovi ulici in Trgu Svobode nazaj v baziliko. Velikostne procesije so se poleg predstavnikov oblasti ter velike množice vernikov udeležila tudi številna katoliška društva predmestne župnije Matere Milosti s svojimi zastavami, med drugim Katoliška omladina z godbo, Krščanska ženska zveza ter Katoliška izobraževalna društva v Melju, Lajtersbergu in Krčevini. Koder se je pomikala procesija z Najsvetejšim, so bile hiše lepo okrašene ter okna razsvetljena. Na dostojen in spodbuden način so danes župljani frančiškanske župnije izkazali čast Gospodu v zakramentu presv. Rešenjega Telesa.

Čuda je ustvarjal danes mestni avtobusni promet. Ze zarana so prevažali avtobusi Pohorjanec do podvzožja Pohorja. Otvorila se je danes avtobusna proga za turiste glavni kolodvor — podvzožje Pohorja. — Proti Teznu so prevažali mestni avtobusi od sedmih zjutraj pa do 18 vojn obveznike, ki so se v množicah iz Maribora in okolice — celo od Sv. Duha na Ostrem vrhu so prihajali — javljali k razolasitvi vojnega razporeda. V taisto smer so posebni avtobusi prevažali potnike k veliki popoldanski spomladanski dirki tukašnjega Kasaškega društva, o čemer poročamo na drugem mestu. — Tisoči so vrveli zunaj v kopališču na Mariborskem otoku. Spravljati so jih do otoka mestni avtobusi od zore do mraka. Razen tega pa so po podvzožju cesti cel dan držali avtomobili, motorna kolesa in dvokolesa. Ter dvigali oblake prahu. — V Radvanju pa je obhajalo tamonjske gasilno društvo svečano slavlje; blagoslovitev motorne brigadne, združeno z veliko ljudsko veselico.

Policijske beležke izkazujejo danes dve aretaciji ter 24 prijav, ki se tičejo večinsko kolesarjenja po pešpoti ter prekrščenja policijske ure. 23 letni pomožni delavec Č. je v soboto okoli 11 zvečer pred gostilno pri »Starem mostu« zabodel z nožem v desno stran hrbta 21 letnega čevljarkega pomočnika Ivana Puconjo, ki so ga prepeljali v splošno bolnišnico. Č. zatrjuje, da je izvršil dejanje v silobranu. — Na Pobreški cesti pa bi bilo kmalu prišlo do usodepolnega karambola. Tovorni avto, lasti tvrdke Čopič v Vrbanovi ulici, je v bližini kaznišnice zadol ob mestni avtobus, ki je vozil v smeri proti Pobrežju. Avtobus je tresel ob zid na desni strani; zaženketale so šipe. Med potniki je nastala panika ter sta se ponesrečili dve potnici in sicer je zadobila ena poškodbe na glavi, druga na kolenu, šofer mestnega avtobusa Udovič pa je zadobil praske na obeh rokah. Mestni avtobusni promet je radi omenjenega karambola oškodovan za približno 3000 Din.

V kopališču na Mariborskem otoku bi bilo kmalu prišlo do nesreče. V velikem bazenu je plavala 17 letna Ljubica Hartman. Nenadoma se je pričela potapljati in klicati na pomoč. Kopalci so postali pozorni ter jo je ob pravem času rešil gotove smrti kopalni mojster Zierer. Ponesrečenko so prenesli takoj na rešilno postajo, kjer so ji nudili prvo pomoč.

Mednarodne rokoborbe

V soboto zvečer so se pričele v verandi pivovarne »Union« v Mariboru mednarodne rokoborbe, ki jih je priredil Prvi slovenski sportni klub »Maribor«. Do danes so nastopili štirje rokoborci, ki so odlično propagirali za rokoborbo. Kot prvi par sta nastopila madjarski šampion Emil Bobnar in prvak Jugoslavije Pera Janez. Borba je trajala 25 minut in je končala neodločno. V drugi rundi je zmagal Bolgar Boris Belič v 14. minuti nad Licanom Dušanom Bosničem. Borba tretjega para Bobnar—Belič je po 25 minutah končala neodločno. Tekme se danes nadaljujejo in bodo trajale še ves teden. Poglavlje zase pa tvori žirija in sodnik. Mislimo, da spadajo v žirijo gospodje, ki se razumejo na rokoborbo. Sodnik naj bo oseba, ki vzame stvar resno in tudi pozna pravila.

Bošnjak in Hercegovinec

v Bagdadu

Turistika je dandanes zelo razvita. Vsak dan bereimo v časopisih o raznih edkspedicijah po železnici, z ladjo, z aeroplanom ali Zeppelinom. Pogosto pa vidimo tudi potnike, ki obhodijo peš cele države ali pa celo ves svet. Tudi v prejšnjih časih je svet potoval po raznih delih zemlje deloma radi posla, deloma za zabavo. Spominimo se samo križarskih vojn, pa tudi drugih pohodov radi vojskovanja, trgovanja itd. V starih listinah je zapisano, kako je v 17. stoletju potoval neki popotnik iz Bosne, seveda peš, v Azijo in je v Bagdadu hotel videti grob Haruna Rašida. Sel je v neki hani (gostilno), kjer je imel hadžija (gostilničar) amno eno nogo.

Odkod si ti, potnik? ga vpraša hadžija. »Jaz sem iz Bosne in potujem proti vzhodu, da dosežem turistovski rekord. In odkod si ti?« vpraša popotnik Hadžijo.

»Jaz sem iz Hercegovine, iz Mostarja.«

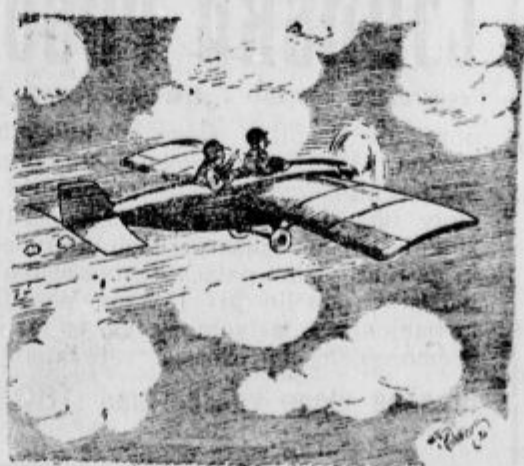
Naslednje jutro je popotnik krenil nazaj proti svoji Bosni.

Hadžija ga vpraša: »Kakaj ne nadaljuješ potovanja proti vzhodu?«

Potnik mu zakliče: »Če so do Bagdada prišli naši Mostarci z eno nogo, kako daleč so šele prišli zdravi? Gotovo do Kitajske!«

In vrnil se je domov, ker je bil prepričan, da ne more doseči turistovskega rekorda.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

»Mislim, da bova kmalu doma. Tisti je oblak mi je tako znan.«

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal
JULES VERNE.
1. poglavje.
Plavačja čer.

5. marca leta 1867. je »Moravian« od »Montreal-Ocean-Kompanije« zadel ponoči pod 27° 30' širine in 72° 15' dolžine s svojim pravim bokom na skalo, ki je ni zaznamovala nobena karta teh vod. Pod kombiniranim učinkom vetra in 400 konjskih sil je ladja plula s hitrostjo 13 vozlov. Če bi trup »Moraviana« ne bil zgrajen posebno solidno, bi bila ladja dobila pošteno razpoko in bi bila skupaj z 237 pasažirji, ki jih je iz Kanade peljala zopet domov, izginila v valovih. Nesreča se je bila zgodila ob 5 uri zjutraj, ko se je začelo daniti. Častniki, ki so imeli stražo, so hiteli na zadnji del ladje. Ocean so najnatančneje preiskovali. Toda ničesar ni bilo videti razun močnega vodnega razora, ki ga zapuša gredelj ladje, voda sama pa je v dolžini treh kablov (sidrnih vrvi) kipela tako, kakor da bi jo bil nekdo z ogromno silo tepel. Natančno so izmerili kraj, kjer se je bilo to zgodilo, in »Moravian« je svojo pot nadaljeval, ne da bi bil dobil resne poškodbe. Ali je bil trčil ob skalo, ležečo pod vodno gladino, ali pa je bil zadel ob velik kos kakšnega utonolega ladjinega trupa? Ko so v doku njegov gredelj preiskali, so ugotovili majhno poškodbo.

Ta na sebi jako važen dogodek bi se bil mogoče pozabil tako, kakor so se bili pozabili drugi, ako bi se ne bil po preteku treh tednov pod popolnoma sličnimi okoliščinami ponovil. Ta drugi dogodek pa je radi nacionalitete ladje, ki je postala žrtev tega trčenja, pa radi slovesa družbe, kateri je pripadala, odjeknil kot največja senzacija po vsem svetu.

Ime slovitega angleškega brodolastnika Cunarda je znano po vsem svetu. Ta podjetni industrijalec je leta 1840 otvoril s tremi lesenimi ladjami 400 konjskih sil in 1162 ton vsebine reden pošten promet med Liverpoolom in Halifaxom. Osem let pozneje je brodovno stanje družbe narastlo na štiri ladje s 650 konjskimi silami in 1820 tonami, dve leti nato pa na nadaljnji dve ladji s še večjo konjsko silo in tonažo. Leta 1853. je Cunard družba, ko se je njena pravica za brodovno telegrafsko službo obnovila, poigoma pomnožila svoj brodovni material za celo vrsto ladij prvega razreda, kakor so »Arabia«, »Persia«, »China«, »Scotia«, »Java«, »Russia«, ki jih je, če ne upoštevamo »Great Easterna«, prištevati k največjim brodovom, kar jih je kdaj križarilo po morju. Tako je družba leta 1867. posedovala ducat ladij, med njimi osem parnikov na kolo, štiri pa na vijak.

13. aprila 1867 se je torej »Scotia« ob krasni gladini in v ugodnem vetru nahajala na 15° 12' dolžine in 45° 37' širine. Plula je s hitrostjo nad 13 vozlov pod pritiskom 6000 konjskih sil. Ob 4 uri 17 minut, ko so bili potniki zbrani v velikem salonu k južini, se je začutil sunek, ki ni bil preveč močan, pa je potekal od strani približno do kolesa na levi strani krova.

»Scotia« je bila pri tem sunku pasivni del; nekaj se je bilo zadelo vanjo in sicer je bilo to bolj režeče ali vrteče orodje nego suvačje. Sunek je bil dozdnevno tako neznačen, da se nihče na krovu ne bi bil zaradi tega vznemiril, ako ne bi bilo iz medkrova vzdrvelo moštvo s klicem: »Potapljam se!»

V prvem hipu so bili potniki od strahu kakor otrpjeni; kapitan Anderson pa je nenadoma ukrenil vse, da jih pomiri. V resnici se tudi ni moglo govoriti o neposredni nevarnosti, ker je bila »Scotia« po neprodinirnih stenah razdeljena v sedem oddelkov, tako da voda ni mogla zaenkrat vanjo vdreti. Kapitan Anderson se je takoj podal v notranjost trupa. Videl je,

da je peti oddelek pod vodo, in hitrost, s katero je voda vanj vdiral, ga je prepričala, da je ladja dobila veliko luknjo. K sreči se v tem oddelku niso nahajali kotli, kajti v tem slučaju bi bil ogenj takoj pogasjen.

Kapitan Anderson je dal takoj ustaviti in nek mornar se je potopil pod gredelj, da ugotovi poškodbo. Našel je dva metra veliko luknjo v gredlju. Taka odprtina se ni dala zabasati in »Scotia« je morala nadaljevati pot s kolesoma na polovico v vodi. Nahajala se je v tem času 300 milj od rta Clear in je dospela v dok po tridnevni zamudi, ki je bila v Liverpoolu povzročila že veliko vznemirjenje.

Inženjerji so takoj začeli z ogledom broda, ki so ga postavili v dok na suho. Niso mogli verjeti svojim očem. Dva in pol metra pod vodno črto se je odpiral pravilen razpor v obliki enakokrakega trikotnika. Razporina v pločevini je bila tako akurata, da bi je noben rtač ne bil mogel ostreje izsekati. Orodje, ki je to luknjo napravilo, je moralo biti nenavadno ostro — vrh tega se je moralo potem, ko se je bilo s tako čudovito silo zagnalo v brodov trup, tako da je prebilo štiri centimetre debelo pločevino, na čisto nepojasnljiv način zavrteti nazaj.

Takšen je bil dogodljaj, ki je bil javno mnenje vnovič tako živo razburil. Odslej so vsako nesrečo na visokem morju, kateri ni bilo mogoče najti vzroka, pripisovali »morski pošti«. Ta strašna prikazen je postala odgovorna za vse brodolome v tem času, kojih število je v resnici bilo jako veliko, kajti znaša po listah biroja »Veritas«, ki te stvari natančno zaznamuje, povprečno nič manj ko 200 brodolomov na leto!

Ker je potovanje po morju med raznimi deli sveta postajalo čedalje bolj nevarno, se je publika razljutila in kategorično zahtevala, da se strašnemu morskemu čudovišču in njegovim zločinom stori konec.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagerud, H. CESARIJA MONTENEGRO, 32 Din. — 27. zvezek: Pregeš, OTROCI SOLNCA, 24 Din. — 28. zvezek: Hagerud, KLEOPATRA, 28 Din. — 29. zvezek: Sanin, IZPOD GOLICE, 30 Din. — 30. zvezek: Stenkevič, NA POLJU SLAVE, 28 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZOBILJENI SVET (The Lost World), 24 Din. — 32. Din.

Vaze iz Bouzonville

Danes sije v Britanskem muzeju, ki jih je kupil za 1.500.000 dinarjev. Našli so jih železniški delavci na lotriških tleh v bližini Bouzonville, ko so gradili novo železniško progo. Delavci so bili žejni in so jih dali za nekaj steklenic piva bratoma Werner. Ta dva sta jih prodala nekemu starinarju, ki jima je našel 2000 frankov. Mož je vaze prodal dalje za 20.000 frankov. Lahko si mislimo, da so vaze še večkrat menjale svojega gospodarja, preden jih je kupil Britanski muzej. Brata Werner sta bila sveda silno ogorčena, da sta vaze prodala samo za 2000 papirnatih frankov, še bolj ogorčen pa je bil delodajalec, pri katerem sta bila uslužbena, in končno družba, ki je podjetniku izročila delo. Delodajalec je brata Werner težil radi tavine. Načelje je uboge ljudi obsoditi. Sodilne v Meizu je obsodilo brata Werner na dva meseca ječe radi tavine. Pa tudi

družba hoče svoje. Ker od ubogih delavcev ne more ničesar dobiti, se je prišla podjetnika in ga tožila za odškodnino, češ da je bila zemlja, kjer so bile vaze najdene, last družbe in da ji tedaj pripadajo tudi vaze, podjetnik pa da bi moral gledati na to, da delavci ne bi prodali vaz.

Revolucija na mostu

Kdo ne pozna velikega in slavnega mostu, ki spaja Zlati rog in Carigrad z evropskimi predmestji, dva različna svetova. Za časa osmanskega cesarstva je bil ta most nekaka promenada Orijenta, po kateri so se valile sem in tja nepregledne, pisane množice. Promet čez most pa je sčasoma postajal manjši, kajti država je slabela. Postajal je bolj in bolj enoličen, ni bilo več opažati pisanih oblačil raznih orijentalnih narodov, kajti ti so bolj in bolj odpadali od države. Toda še nekaj je pri tem mostu, kar se smatra za oviro prometa: kordon mitničarjev, ki so zvišali prehodno carino. Gorje, kdor bi se ji hotel izogniti. Tako se je mnogokrat zgodilo, da je kak revež, ki ni imel v žepu nobenega pijastra in je hotel uiti strogim mitničarjem, plačal svojo predrznost s precejšnjo serijo udarcev. Z mitničarji se ni šaliti, posebno pa ne s turškimi. Stremljenje po svobodi gibanja je v človeku tako silno, da se upira vsemu, kar ga pri tem ovira. Na ta način si moremo tudi razložiti prizore, ki so se nedavno odigrali pred mostom. Bilo je proti polnoči. Na obeh straneh mostu so se pričele zbirati množice, ki so se zbirale popolnoma tiho, toda tem glasneje so kričali nanje mitničarji. Manj-

kalo je še nekaj minut do polnoči, ko se je pojavil avtomobil, ki je zavozil na most, ne da bi se prej ustavil pri mitnici. To je bil nekak signal za napad. Ura je začela biti polnoči in z glasnimi klici je navalila množica na most. Na mitničarje so leteli zasramovalni klici in to so, videč, da proti taki moči ne opravijo ničesar, stopili na stran. Njihova vloga je bila odigrana. Carina za prehod čez most, ki se je 85 let vzdrževala na raznih mostovih Zlatega roga je bila odpravljena. Dekret, ki je o tem odločil, je imel stopiti v veljavo tisto noč o polnoči.

Najdaljši dnevi v Evropi

Medtem ko pri nas najdaljši dnevi sredi junija trajajo 16 do 17 ur, so v severni Evropi kraji, kjer so dnevi v tem letnem času precej daljši. K tem krajem spada v prvi vrsti otok Island, kjer traja poletna svetloba cele tri mesece in pol, ker ta čas sonce ne pade pod horizont. Nato sledi norveški otok Vardö, kjer traja najdaljši dan tudi nekaj mesecev, od 22. maja do 21. julija. Na tretjem mestu je švedsko obmejno mesto Tornea v severni Finski, kjer najdaljši dan sicer ne traja mesece, pač pa je dolg 21 ur in pol. V Leningradu in Tobolsku ostane sonce 19 ur nad horizontom, na najkrajši dan pa izgine že čez pet ur. Poletni in zimski dnevi v Stockholmu so v splošnem tako dolgi kakor v Leningradu, samo da je najdaljši dan dolg 18 ur in pol, najkrajši pa 5 ur in pol. V Berlinu je najdaljši dan dolg 17 ur, ravno tako dolg je tudi najdaljši dan v Londonu.

Potrli globoke žalosti naznanjamo, da je naš preljubi oče, stari oče in ded, gospod

Pavel Kunstler

kovaški mojster,

v nedeljo dne 22. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 88. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagega pokojnika se bo v torek dne 24. t. m. prepeljalo na Savo pri Litiji, kjer se bo vršil pogreb istega dne ob 3 zjutraj na tamošnje farno pokopališče.

V Ljubljani, 22. junija 1930.

ZALUJOČI OSTALI.

Pridobivajte novih naročnikov!

Dvokolesa
teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najprilagodljivejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. **TRIBUNA** F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Špecerijsko in kolonijalno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

o Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
 2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Inserirajte
v
Slov. listu!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

OBRESTUJE VLOGE PO NAJVIŠJI OBRESTNI MERI TER NE ODTEGUJE VLAGATELJEM RENTNEGA DAVKA

Sprejema vloge - Daje posojila - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle

Najvarneje in najbolje aložite denar pri

Ljudski posojilnici
v Celju

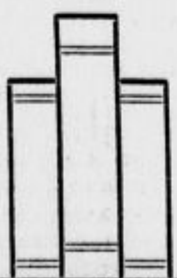
registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikovc ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85.000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posetnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročstvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE